

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİ

İKİNCİ BÖLÜM

İPSEFTEL / TÜRKİYE DAVASI

(Başvuru No. 18638/05)

KARAR
(Adil Tazmin)

STRAZBURG

19 Mart 2019

Kesinleşme Tarihi

19 Haziran 2019

İpseftel / Türkiye davasında,

Başkan

Robert Spano,

Hâkimler

Paul Lemmens,

Işıl Karakaş,

Julia Laffranque,

Stéphanie Mourou-Vikström,

Ivana Jelić,

Arnfinn Bårdsen,

ve *Bölüm Yazı İşleri Müdürü* Stanley Naismith'in katılımıyla oluşturulan Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi ("İkinci Bölüm") 26 Şubat 2019 tarihinde, Daire olarak toplanarak, söz konusu tarihte kabul edilen aşağıdaki kararı vermiştir:

USUL

1. Türkiye Cumhuriyeti aleyhine açılan davanın temelinde, Türk vatandaşı olan Eftaliya İpseftel'in ("Başvuran") 9 Mayıs 2005 tarihinde, İnsan Hakları ve Temel Özgürlüklerin Korunmasına İlişkin Sözleşme'nin ("Sözleşme") 34. maddesi uyarınca yapmış olduğu başvuru (No. 18638/05) bulunmaktadır.

2. Mahkeme, 26 Mayıs 2015 tarihli bir kararla ("Esas hakkında karar"), tazminat ödenmeksizin mülkiyetten yoksun bırakılmanın, Sözleşme'ye Ek 1. No. Protokolün 1. maddesini ihlal ettiğine karar vermiştir (*İpseftel/Türkiye*, No. 18638/05, 26 Mayıs 2015).

3. Başvuran, Sözleşme'nin 41. maddesine dayanarak, maddi zararın karşılanması için 132.812 avro (EUR) ve manevi tazminat olarak 30.000 avro ile masraf ve giderlerin ödenmesini talep etmiştir.

4. Sözleşme'nin 41. maddesinin uygulanması hususunun söz konusu olmaması nedeniyle, Mahkeme bu konuyu saklı tutmuş; Hükümeti ve başvuranı söz konusu husus ve özellikle varabilecekleri her türlü anlaşmadan kendisinin bilgilendirilmesini istemiş ve kararın tebliğinden itibaren 6 aylık süre içerisinde yazılı görüşlerini sunmaya davet etmiştir (*ibidem*, § 87 ve hükmün 3. başlığı).

5. Gerek başvuran gerekse Hükümet görüşlerini sunmuşlardır.

HUKUKİ DEĞERLENDİRME

6. Sözleşme'nin 41. maddesi uyarınca,

“Eğer Mahkeme, Sözleşme ve Protokollerinin ihlal edildiğine karar verirse ve ilgili Yüksek Sözleşmeci Taraf'ın iç hukuku bu ihlalin sonuçlarını ancak kısmen ortadan kaldırıabiliyorsa, Mahkeme, gerektiği takdirde, zarar gören taraf lehine adil bir tazmin verilmesine hükmeder.”

A. Tarafların Argümanları

1. Maddi Tazminat Hakkında

7. Başvuran, daha önce belirttiği talepleri yinelemektedir.

8. Başvuran, maddi tazminata ilişkin olarak, 12 Ağustos 2010 tarihli, on kadar satırdan oluşan kısa bir bilirkişi raporu sunmuştur. Gökçeada Asliye Hukuk Mahkemesi (AHM) önünde tespit talebi çerçevesinde elde edilen bu raporda, mülkün (Parsel 6, Ada 244) yaklaşık 90 m²'lik bir yapıdan ve 65,19m²'lik bir bahçeden oluştuğu, bu mülkün tam karşısında bulunan bir evin 130.000. Türk lirası (TRY) yani söz konusu tarihte yaklaşık 66.660 avro (EUR) tutarında satışta olduğu, dolayısıyla mülkün değerinin tahminen 150.000 TRY (söz konusu tarihte 76.900 avro) olduğu belirtilmektedir.

9. Başvuran, bu rapora dayanarak ve ayrıca kazanç kaybını dikkate alarak, zararın 132.812 avro olduğu kanaatine varmaktadır.

10. Hükümet, bu talepleri kabul etmemektedir.

11. Öncelikle, Hükümet, Mahkeme'nin, AHM önünde uyuşmazlık konusu olan mülkün yalnızca bir kısmının, başvuranın "mlk" olduğunu değerlendirdiğinin altını çizmektedir. Hkmete göre, bu kısım 21 m²'dir. Metre karebaşına fiyat ise, gerçekte başvuran tarafından talep edilen tutara göre çok düşük olacaktır.

12. Hükümet, argümanlarına dayanarak, 20 Temmuz 2015 tarihli Maliye Bakanlığında görevli olan bilirkişi tarafından düzenlenen bir rapor sunmuştur. Bu raporda, başvuranın "mülkünün" alanı ve Gökçeada'daki taşınmaz malların değeri hakkında bilgiler verilmektedir.

13. AHM önünde çekişmeli yargılama sırasında toplanan deliller ışığında (zellikle bilirkişi raporları ve tanık ifadeleri dhil olmak üzere), raporda řu hususlar belirtilmektedir:

- ihtilaf konusu parselde (Ada 244, Parsel 6) bulunan taş yapı, tamamen başvurana ait değildir;
- bu parsel, iki ayrı bölümden oluşmakta ve yalnızca biri başvuranın (Vasil İpseftel) *de cujus* (miras bırakanına) aittir diğer bölüm ise Kosta İpseftel'e aittir;
- bu parsel, iki tarafın her birine erişime imkn sağlayan ortak bir avluya sahiptir ve 5m²'lik bir alanı kapsamaktadır;
- Vasil İpseftel'in (Ziya Duran'dan satın aldığı) bölümü, 30 Eylül 2002 tarihli raporda ileri sürülen 21 m²'nin aksine, 22.33 m²'lik bir alanı kaplayan iki kattan oluşmaktadır (*ibidem*, ř 13);
- ikinci katın 25,10 m²'lik bir alana sahip olduğu dikkate alındığında, başvuranın *de cujus* (miras bırakanına) ait olan evin toplam alanı 47,33 m²'dir.

- Ziya Duran tarafından düzenlenen satış senedinde, yaklaşık 50 m²'lik bir alan belirtilmiştir.

14. Mülkün değeriyle ilgili olarak, bilirkişi, her şeyden önce başvuran tarafından elde edilen bilirkişi raporunun tarafsızlıktan yoksun olduğunu ve dikkate alınamayacağını iddia etmektedir. Zira başvuranın *de cujus* (miras bırakanına) ait olan bölüm yerine 6 Nolu Parselin tamamına ilişkindir ve başvuranın “mülkünün” değerinin belirlenmesinde, emsal olarak, satılan tek bir mülkü dikkate almaktadır.

15. Öte yandan, bilirkişi, başvuran tarafından sunulan bilirkişi raporunun, çekişmeli olmayan bir şekilde sağlandığını ve Hazine'nin, ikinci bir rapor alınmasını talep ederek ve ada üzerinde iki taşınmaz satış örneği sunarak, mahkeme önünde bu rapora itiraz ettiğini belirtmektedir. İlk örnek, iki katlı (Ada 255, Parsel 15), (Ağustos 2010 yılında yaklaşık 15.380 EUR) 30.000 TRY tutarında bir taş evden oluşan 54 m²'lik bir mülk ve ikinci örnek ise 42,40 m²'lik (Ada 255, Parsel 20), (Ağustos 2010 yılında yaklaşık 14.350 EUR) 28.000 TRY tutarında bir evdir.

16. Ayrıca Hükümetin bilirkişisi, Eylül 2012 yılında, kısmen Hazineye ait olan iki katlı bir taş evden oluşan 46,37 m²'lik mülkün, 45.100 TRY (satış tarihinde yaklaşık 19.600 EUR) karşılığında icra dairesi tarafından açık arttırma ile satıldığını belirtmektedir.

17. Ayrıca, Hükümetin raporunda, ada üzerinde satılan ve metrekaresi 966 TRY (rapor tarihinde yaklaşık 333 EUR) ile 2.510 TRY (rapor tarihinde yaklaşık 865 EUR) arasında değişen mülklere ilişkin örnekler sunulmaktadır.

18. Öte yandan, raporda başvuranın “mülkü” hakkında emlakçılar tarafından tahminlerde bulunulduğu belirtilmektedir. Emlakçıların tahminlerine göre, mülkün ortalama değeri 34.000 TRY tutarındadır (rapor tarihinde yaklaşık 11.700 EUR)

19. Bilirkişi, mülkün durumunu ve bulunduğu lokasyonu, yukarıda belirtilen emlakçılar tarafından yapılan tahminleri ve emlak piyasasını dikkate alarak, başvuranın “mülkünün” değerinin 35.000 TRY (rapor tarihinde yaklaşık 12.000 avro) olduğu kanaatine varmaktadır.

20. Hükümet, bu rapora dayanarak, Mahkemeyi, başvuranın 6 Nolu Parselin tamamı ve kazanç kaybına ilişkin taleplerini reddetmeye davet etmektedir.

21. Başvuran, sunduğu raporun Çanakkale İnşaat Mühendisleri Odası tarafından tavsiye edilen bir bilirkişi tarafından düzenlendiğini ve tarafsız kriterlere dayandığını belirtmektedir.

2. Manevi Tazminat Hakkında

22. Başvuran, manevi tazminat olarak 30.000 EUR talep etmektedir.

23. Hükümet, bu talebin reddedilmesi gerektiği kanaatine varmakta ve *I.R.S. ve diğerleri/Türkiye*((adil tazmin), No.26338/95, § 28, 31 Mayıs 2005) davasını hatırlatmaktadır.

3. Masraf ve Giderler

24. Başvuran, 2002 ile 2010 yılları arasında ulusal mahkemeler önünde yapılan masrafların toplam 647,35 TRY tutarında olduğuna ilişkin destekleyici belgeler sunmuştur. Bu bağlamda, başvuran, bu tutarı, 17 Ağustos 2010 tarihli döviz kuru üzerinden avroya dönüştürerek elde ettiği 337 EUR tutarını talep etmektedir. Ayrıca, başvuran hiçbir belge sunmaksızın avukatlık masrafları için 2.500 EUR talep etmektedir.

25. Hükümet, Mahkemeyi uygun destekleyici belgelerin eklenmediği talepleri reddetmeye davet etmektedir.

B. Mahkemenin Değerlendirmesi

26. Mahkeme, esas hakkındaki kararında, başvuranın, 6 No.lu Parselin bir bölümünün kendisine verilmesi konusundaki meşru beklentisinden yoksun bırakıldığı gerekçesiyle, Sözleşme'ye Ek 1. No.lu Protokolün 1. maddesinin ihlal edildiği sonucuna vardığını hatırlatmaktadır (bk. Anılan kararın 55, 57 ve 59. paragrafları).

27. Mahkeme, taraflarca kendisine sunulan bütün unsurları dikkate alarak, maddi tazminat olarak 13.000 EUR tutarının makul olduğu kanaatine varmaktadır.

28. Manevi tazminat ile ilgili olarak, Mahkeme 5.000 EUR tutarının makul olduğuna ve başvurana ödenmesine karar vermiştir.

29. Ayrıca Mahkeme, önceki içtihatlarına göre, bir başvurana masraf ve giderlerin ödenmesine, bu masraf ve giderlerin gerçekliğinin, gerekliliğinin ve makul niteliğinin ortaya çıkması halinde karar verilebileceğini hatırlatmaktadır (*Staibano ve diğerleri/İtalya* (adil tazmin), No. 29907/07, § 30, 6 Eylül 2018). Dolayısıyla, Mahkeme masraflara ilişkin belgelerin güncel değerine tekabül eden 275 EUR'nun başvurana ödenmesine karar vermiştir.

30. Mahkeme, gecikme faiz oranının, Avrupa Merkez Bankasının marjinal kredi faiz oranının üç puan fazlasına eşit oranda basit faiz üzerinden hesaplanmasının uygun olduğuna karar vermiştir.

BU GEREKÇELERLE, MAHKEME, OY BİRLİĞİYLE,

1.

a) Davalı Devlet tarafından başvurana, Sözleşme'nin 44. maddesinin 2. fıkrası uyarınca, kararın kesinleşeceği tarihten itibaren üç ay içinde, ödeme tarihindeki geçerli döviz kuru üzerinden davalı Devletin para birimine çevrilmek ve ödenmesi gereken her türlü vergi tutarı hariç olmak üzere, aşağıdaki tutarların ödenmesine;

- i. maddi tazminat olarak, her türlü vergi tutarı hariç olmak üzere, 13.000 EUR (onüçbin avro),
- ii. manevi tazminat olarak, her türlü vergi tutarı hariç olmak üzere, 5.000 EUR (beşbin avro),
- iii. masraf ve giderler için, başvuran tarafından ödenmesi gereken her türlü vergi tutarı hariç olmak üzere, 275 EUR (ikiyüzyetmişbeş avro);

b) Söz konusu sürenin bittiği tarihten itibaren ödeme tarihine kadar, bu tutarlara Avrupa Merkez Bankasının o dönem için geçerli olan marjinal kredi faiz oranının üç puan fazlasına eşit oranda basit faiz uygulanmasına;

2. Geri kalan adil tazmin taleplerinin reddine *karar vermiştir*.

İşbu karar, Fransızca dilinde tanzim edilmiş; Mahkeme İç Tüzüğü'nün 77. maddesinin 2 ve 3. fıkraları uyarınca, 19 Mart 2019 tarihinde yazılı olarak bildirilmiştir.

Stanley Naismith
Bölüm Yazı İşleri Müdürü

Robert Spano
Başkan